

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій Жильцов
« 26 » 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРУДОВЕ ПРАВО

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

Київ – 2020

Розробники:

Паламарчук Іван Васильович, к.ю.н., доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Паламарчук Іван Васильович, к.ю.н., доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право 2020 р.

Гарант освітньої програми (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено 2020 р.

Заступник декана (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (______). «__» _____ 20__ р., протокол №__²

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Трудове право		
<i>Вид дисципліни</i>	обов'язкова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4 / 120	
<i>Курс</i>	2	2
<i>Семестр</i>	3	3
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	1	
<i>Обсяг кредитів</i>	4	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120	120
<i>Аудиторні</i>	56	16
<i>Модульний контроль</i>	8	-
<i>Семестровий контроль</i>	30	-
<i>Самостійна робота</i>	26	104
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів знань з трудового права України з урахуванням особливостей правового регулювання трудових правовідносин у сучасних умовах; сформувати у студентів уміння на практиці застосовувати здобуті знання з трудового права; сформувати навички самостійної роботи, що уможливить безперервно поглиблювати, поповнювати й оновлювати знання в галузі трудового законодавства; сприяти формуванню правничого світогляду, правосвідомості, правової культури і правового мислення. Знання та практичне застосування норм трудового права – це важлива передумова прийняття обґрунтованих рішень у сфері управління, організації виробництва та праці. Реалізація змісту освіти відповідно до освітньо-кваліфікаційної програми підготовки бакалаврів, засвоєння студентами обсягу знань щодо формування правничого світогляду особистості, формування навичок застосування теоретичних та практичних правових знань, а також навичок самостійної роботи.

Завдання

- теоретична підготовка студентів з питань:
- права людини на працю та його міжнародно-правових стандартів;
- конституційних гарантій здійснення права на працю в Україні;
- кола суспільних відносин, які входять до предмета трудового права;
- методу, функцій, принципів та джерел трудового права;
- вивчення основних правових інститутів трудового права: забезпечення зайнятості і працевлаштування, трудового договору, робочого часу і часу відпочинку, оплати праці, дисципліни праці та дисциплінарної відповідальності, матеріальної відповідальності сторін трудового договору,

охорони праці, порядку розгляду індивідуальних трудових спорів, вирішення колективних трудових спорів;

- набуття навичок роботи з нормативними актами.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

ЗК-4. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.

ЗК-8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

ЗК-11. Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

ЗК-13. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

ЗК-15. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

ФК-3. Знання стандартів правничої професії.

ФК-8. Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

ФК-10. Уміння застосовувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

ФК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК-12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.

ФК-13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.

ФК-15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ФК-17. Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК-18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Робота студентів в Центрі практичної юриспруденції

Під час занять в Центрі з дисципліни «Трудове право» кожен студент має бути готовим викласти свої міркування з обговорюваних питань і аргументовано відстоювати свою позицію, яка містить аналіз вимог чинного законодавства, науково-методичної літератури, розумну критику, вміння поєднувати теоретичний матеріал з практичною діяльністю працівників юридичної сфери.

Метою занять в Центрі є поглиблення й закріплення теоретичних знань з Трудового права, одержаних студентами на лекціях і за підсумками самостійної роботи. Під час їх проведення студенти повинні:

- аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати норми трудового законодавства у практичну діяльність;
- розрізняти правовідносини, що регулюються трудовим правом і правовідносини, що регулюються іншими галузями;
- застосовувати на практиці норми трудового законодавства;

- складати і оформлювати документи правового характеру з трудових відносин;
- вирішувати питання реалізації норм трудового права на практиці; керуватися у практичній діяльності та в поведінці правовими знаннями і переконаннями.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

СГ-1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин

СГ-2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СГ-3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

СГ-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

СГ-6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ДН-2. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми

ДН-3. Самостійно визначати та формулювати ті питання, з яких потрібна допомога і діяти відповідно до рекомендацій

К-2. Викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань

ПС-1. Належно використовувати цифрову і статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

ПС-2. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПС-3. Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей

ПС-4. Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

ПР-1. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

ПР-2. Пояснювати природу та зміст основних правових інститутів та процедур національного права

ПР-3. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Індивідуальне трудове право						
Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права.	5	2	2			1
Тема 2. Джерела трудового права	5	2	2			1
Тема 3. Суб'єкти трудового права.	5	2	2			1
Тема 4. Поняття, зміст та сторони трудового договору	5	2		2		1
Тема 5. Види трудових договорів. Зміна умов трудового договору	6	2		2		2
Тема 6.Підстави припинення трудового договору	6	2		2		2
Тема 7. Розірвання трудового договору	6	2		2		2
Тема 8. Робочий час і час відпочинку	4	2				2
Тема 9. Оплата праці.	4	2				2
Модульний контроль	4					
Разом	50	18	6	8		14
Змістовий модуль 2. Колективне трудове право						
Тема 10. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	6	2	2			2
Тема 11. Дисципліна праці	6	2		2		2
Тема 12. Матеріальна відповідальність.	6	2		2		2
Тема 13. Трудові спори.	6	2		2		2
Тема 14. Колективні договори і угоди.	6	2	2			2
Тема 15. Вирішення колективних трудових спорів.	6	2		2		2
Модульний контроль	4					
Семестровий контроль	30					
Разом	70	12	4	8		12
Усього	120	30	10	16		26

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1. Індивідуальне трудове право						
Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права.	9	2				7
Тема 2. Джерела трудового права	7					7
Тема 3. Суб'єкти трудового права.	7					7
Тема 4. Тема 4. Поняття, зміст та сторони трудового договору	7					7
Тема 5. Види трудових договорів. Зміна умов трудового договору	11	2		2		7
Тема 6.Підстави припинення трудового договору	9	2				7
Тема 7. Розірвання трудового договору	9		2			7
Тема 8. Робочий час і час відпочинку	7					7
Тема 9. Оплата праці.	7					7
Разом	73	6	2	2		63
Змістовий модуль 2. Колективне трудове право						
Тема 10. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	7					7
Тема 11 Дисципліна праці	7					7
Тема 12. Матеріальна відповідальність.	7					7
Тема 13. Трудові спори.	10	2		1		7
Тема 14. Колективні договори і угоди.	9		2			7
Тема 15. Вирішення колективних трудових спорів.	7			1		6
Разом	47	2	2	2		41
Усього	120	8	4	4		104

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права.

Право людини на працю, його зміст та значення в системі прав людини. Міжнародно-правові стандарти прав людини у сфері застосування найманої праці.

Конституційні засади права людини і громадянина на працю в Україні. Система гарантій забезпечення права людини на працю.

Історія становлення і розвитку трудового права як галузі права. Поняття трудового права як галузі права. Місце трудового права в системі права. Суспільні відносини, що становлять предмет

регулювання трудового права.

Поняття й особливості методу трудового права. Поєднання державно-правового і договірно-правового регулювання трудових відносин; поєднання імперативного і диспозитивного методів правового регулювання трудових відносин. Єдність і диференціація трудового права.

Функції трудового права в умовах становлення соціально-орієнтованої ринкової економіки. Зміст регулятивної, захисної, соціальної, виховної та виробничої функцій трудового права.

Поняття системи трудового права як галузі права. Основні інститути трудового права.

Система та розвиток науки трудового права.

Рекомендовані джерела: основні [1; 11-17], додаткові [17].

Тема 2. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права їх особливості, класифікація та види.

Конституція України як основне джерело трудового права. Міжнародно-правові договори як джерела трудового права. Кодекс законів про працю України. Закони та підзаконні нормативно-правові акти як джерела трудового права. Загальне і спеціальне трудове законодавство. Договірно-правові акти як джерела трудового права.

Проект Трудового кодексу України та його характеристика.

Проблема адаптації трудового законодавства до актів Європейського Союзу, конвенцій та рекомендацій МОП.

Дія законів і інших нормативно-правових актів у часі і в просторі. Сфера дії нормативних актів про працю. Значення судової практики в застосуванні норм трудового права.

Рекомендовані джерела: основні [1-17], додаткові [1-6; 17].

Тема 3. Суб'єкти трудового права.

Поняття та загальна характеристика суб'єктів трудового права. Працівник та роботодавець як суб'єкти трудового права. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. Профспілкові органи та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права.

Організації роботодавців як суб'єкти колективних трудових правовідносин. Державні органи як суб'єкти трудових правовідносин.

Поняття, структура трудових правовідносин і їх розмежування від деяких подібних до них цивільних, адміністративних та інших правовідносин. Класифікація трудових правовідносин. Особливості трудових правовідносин. Умови і підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин. Складні юридичні склади. Сторони трудових правовідносин. Правовий статус іноземців у трудовому праві.

Основні права і обов'язки працівника і роботодавця (зміст трудових правовідносин). Обчислення строків виникнення і припинення трудових прав і обов'язків.

Особливості правовідносин, безпосередньо пов'язаних з трудовими.

Рекомендовані джерела: основні [1; 5; 9; 11-17], додаткові [19; 25; 27].

Тема 4. Поняття, зміст та сторони трудового договору

Поняття трудового договору як підстави виникнення трудових правовідносин. Зміст трудового договору.

Відмінність трудового договору від цивільно-правових угод про працю. Строк дії трудового договору.

Укладення трудового договору. Вік, з якого допускається укладення трудового договору. Гарантії при прийнятті на роботу. Документи, що подаються при укладенні трудового договору. Випробування при прийнятті на роботу.

Обмеження при прийнятті на роботу.

Рекомендовані джерела: основні [1; 11-18], додаткові [1; 5; 15-16; 23].

Тема 5. Види трудових договорів. Зміна умов трудового договору

Основні види трудових договорів та їх класифікація. Особливості та порядок укладання окремих

видів трудових договорів. Строковий трудовий договір та трудовий договір на невизначений строк.

Особливості укладення трудових договорів на тимчасову та сезонну роботу. Трудовий договір про сумісництво. Укладення трудового договору про суміщення професій (посад). Відмінність сумісництва від суміщення. Трудовий договір про надомну роботу. Атипові види трудових договорів.

Контракт як особлива форма трудового договору.

Переведення на іншу роботу як один з видів зміни умов трудового договору. Переміщення на інше робоче місце як один з видів зміни умов трудового договору. Зміна істотних умов праці.

Особливості тимчасового переведення працівників на іншу роботу. Співвідношення понять переведення та переміщення на іншу роботу.

Рекомендовані джерела: основні [1; 11-17], додаткові [2-4; 15; 16; 19].

Тема 6. Підстави припинення трудового договору

Загальні підстави припинення трудового договору. Угода сторін як підстава припинення трудового договору. Припинення трудового договору в результаті закінчення строку його дії. Призов або вступ працівника на військову службу, направлення на альтернативну (невійськову) службу як підстава припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу або на вимогу профспілкового чи іншого уповноваженого на представництво трудовим колективом органу.

Переведення працівника на інше підприємство, в установу, організацію або перехід на виборну посаду як підстава припинення трудового договору. Розірвання трудового договору внаслідок відмови працівника від переведення на роботу в іншу місцевість разом з підприємством, установою, організацією, а також відмови від продовження роботи у зв'язку зі зміною істотних умов праці. Припинення трудового договору внаслідок набрання законної сили вирок суду. Підстави, передбачені контрактом, як підстава припинення трудового договору. Порядок припинення трудового договору. Загальні гарантії при звільненні працівників. Оформлення звільнення і проведення розрахунку.

Відсторонення від роботи і його відмінність від припинення трудового договору. Спеціальні підстави для відсторонення працівників від роботи.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 11-17], додаткові [10; 15; 16; 19].

Тема 7. Розірвання трудового договору

Розірвання трудового договору, укладеного на невизначений термін, з ініціативи працівника. Розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника. Поважні причини, які можуть бути враховані при розірванні трудового договору з ініціативи працівника.

Розірвання трудового договору з ініціативи суду як третьою особи. Призов або вступ працівника на військову службу або альтернативну (невійськову) службу як підстава розірвання трудового договору. Розірвання трудового договору на вимогу профспілкового органу.

Загальні підстави для розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Додаткові підстави для розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Звільнення працівника у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці. Розірвання трудового договору при встановленні невідповідності працівника посаді, яку він займає, або роботі яку виконує, із-за недостатньої кваліфікації чи за станом здоров'я. Розірвання трудового договору за систематичне невиконання працівником без поважних причин обов'язків, покладених на нього трудовим договором або правилами внутрішнього трудового розпорядку. Розірвання трудового договору за вчинений працівником прогул. Нез'явлення працівника на роботу протягом більше як чотири місяці підряд внаслідок тимчасової непрацездатності як підстава розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Розірвання трудового договору внаслідок поновлення на роботі працівника, який раніше виконував цю роботу. Розірвання трудового договору за появу на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння. Розірвання трудового договору внаслідок вчинення працівником за місцем роботи розкрадання майна власника незалежно від

кількості і вартості викраденого.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 15-17], додаткові [14-17].

Тема 8. Робочий час і час відпочинку

Поняття робочого часу і його нормальна тривалість. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час. Тривалість щоденної роботи (зміни). Тривалість роботи напередодні неробочих, святкових і вихідних днів. Робота поза межами нормальної тривалості робочого часу.

Режим робочого часу. Ненормований робочий день. Робота в режимі гнучкого робочого часу. Змінна робота. Підсумований облік робочого часу. Поділ робочого дня на частини.

Поняття часу відпочинку. Характеристика поняття часу відпочинку в правовому та економічному аспектах. Види часу відпочинку.

Перерви протягом робочого дня (зміни). Щоденний відпочинок (міжзмінна перерва). Вихідні дні (щотижневий відпочинок). Святкові і неробочі дні. Відпустки та їх види.

Право працівника на відпустку за законодавством України. Досвід зарубіжних країн у правовому регулюванні відпусток. Щорічні відпустки відповідно до трудового законодавства України. Види щорічних відпусток. Правове регулювання основної та додаткових щорічних відпусток.

Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Характеристика творчих відпусток. Соціальні відпустки та їх види. Відпуски без збереження заробітної плати.

Стаж роботи, що дає право на щорічні відпустки. Поділ щорічної відпустки на частини. Відкликання з відпустки. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки. Право на відпустки у разі звільнення.

Порядок надання, використання і оплати щорічних відпусток. Порядок надання, використання і оплати додаткових відпусток у зв'язку з навчанням. Порядок надання, використання і оплати творчих відпусток. Порядок надання, використання і оплати соціальних відпусток. Порядок надання та використання відпусток без збереження заробітної плати.

Рекомендовані джерела: основні [1; 4; 11-17], додаткові [4; 8; 14-16].

Тема 9. Оплата праці.

Поняття оплати праці та заробітної плати. Структура і функції заробітної плати. Сфери регулювання оплати праці. Основні напрямки політики щодо грошових доходів населення: реформування заробітної плати. Соціально-економічні аспекти оплати праці та її реформа в Україні.

Право працівника на оплату праці та його захист. Організація оплати праці на підприємствах. Нормування праці.

Тарифна система та її елементи. Тарифні ставки та тарифні сітки. Схеми посадових окладів та тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники).

Системи оплати праці. Почасова система оплати праці. Відрядна система оплати праці.

Поняття і випадки надання гарантій і компенсацій. Гарантії і компенсації при направленні працівників у службові відрядження і при переїзді на роботу в іншу місцевість.

Гарантії і компенсації для працівників, які залучаються до виконання державних або громадських обов'язків. Гарантії для працівників, обраних до профспілкових органів і на виборні посади в державних органах. Гарантії і компенсації для працівників, які поєднують роботу з навчанням.

Гарантії і компенсації, що надаються працівникам у випадку здавання крові та її компонентів. Вихідна допомога. Гарантії і компенсації працівникам при ліквідації підприємства, установи, організації.

Інші підстави для надання гарантій і компенсацій.

Рекомендовані джерела: основні [1; 6; 3; 11-17], додаткові [1; 6; 11-15].

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Тема 10. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.

Законодавство про зайнятість населення. Поняття зайнятості та принципи державної політики в цій сфері. Право громадян на зайнятість і його гарантії.

Державна служба зайнятості: структура, обов'язки й права. Державні гарантії (загальні та додаткові) зайнятості населення. Порядок працевлаштування громадян. Професійна підготовка і перепідготовка незайнятих громадян. Громадські роботи.

Порядок працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, осіб, які звільнені з лав Збройних сил України або з альтернативної (невійськової) служби, вивільнених працівників, інвалідів та ін.).

Поняття безробітного, його права та обов'язки. Соціальне страхування на випадок безробіття: загальна характеристика.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 4; 5], додаткові [6; 8; 13].

Тема 11. Дисципліна праці

Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Внутрішній трудовий розпорядок. Типові правила внутрішнього трудового розпорядку.

Основні трудові обов'язки сторін трудового правовідношення.

Заохочення в трудовому праві. Порядок застосування заохочень.

Поняття дисциплінарної відповідальності. Загальна і спеціальна дисциплінарна відповідальність. Підстава дисциплінарної відповідальності: суб'єкт, суб'єктивна сторона, об'єкт, об'єктивна сторона дисциплінарного проступку.

Види дисциплінарних стягнень.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 4; 5], додаткові [6; 8; 13].

Тема 12. Матеріальна відповідальність.

Поняття і загальна характеристика матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Функції матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Відмінність матеріальної відповідальності від цивільно-правової. Підстави та умови матеріальної відповідальності. Специфіка матеріальної відповідальності у трудових правовідносинах. Зарубіжний досвід у питаннях матеріальної відповідальності.

Обов'язок сторони трудового договору відшкодовувати шкоду, заподіяну нею іншій стороні цього договору.

Загальні положення щодо матеріальної відповідальності працівника. Підстави та умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну майну роботодавця.

Види матеріальної відповідальності працівників. Обмежена матеріальна відповідальність працівників. Повна матеріальна відповідальність працівників. Категорії осіб, з якими укладається договір про повну матеріальну відповідальність. Правове регулювання колективної (бригадної) матеріальної відповідальності.

Загальні положення щодо матеріальної відповідальності роботодавця. Особливості матеріальної відповідальності роботодавців. Зарубіжний досвід матеріальної відповідальності роботодавців.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 4; 5], додаткові [6; 8; 13].

Тема 13. Трудові спори.

Поняття, види, причини трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори.

Поняття індивідуального трудового спору. Причини виникнення індивідуальних трудових спорів. Комісії по трудових спорах. Строки звернення в комісію по трудових спорах і порядок розгляду трудових спорів в цих комісіях. Виконання рішень комісії по трудових спорах і їх оскарження.

Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів у судах. Строки звернення до суду за вирішенням індивідуального трудового спору. Поновлення на роботі працівника за рішенням суду.

Рекомендовані джерела: основні [1; 6; 8; 13; 15], додаткові [6; 8; 15; 16; 29].

Тема 14. Колективні договори і угоди.

Законодавство про колективні договори та угоди. Поняття колективного договору й угоди та їх юридична природа. Сторони колективного договору. Право на ведення переговорів та укладання колективних договорів, угод.

Зміст колективного договору. Співвідношення законодавства і колективного договору, угоди. Сфера дії колективного договору.

Порядок ведення колективних переговорів та вирішення розбіжностей. Обов'язки сторін щодо участі в переговорах і надання необхідної інформації. Гарантії та компенсації на період переговорів.

Порядок обговорення, підписання колективного договору і строк його дії. Контроль за виконанням колективного договору та відповідальність за порушення і невиконання колективного договору. Внесення змін та доповнень до колективного договору.

Види колективних угод. Сторони й учасники угод. Генеральна угода, сторони, зміст.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 4; 5], додаткові [6; 8; 13].

Тема 15. Вирішення колективних трудових спорів.

Поняття і предмет колективного трудового спору (конфлікту.) Сторони колективного трудового спору. Формування вимог працівників або профспілок. Момент виникнення колективного трудового спору. Порядок утворення і вирішення колективного трудового спору примирною комісією. Незалежний посередник.

Трудовий арбітраж. Порядок вирішення колективного трудового спору трудовим арбітражем. Національна служба посередництва і примирення та її взаємодія із сторонами колективного трудового спору.

Конституційне право на страйк працівників для захисту своїх економічних і соціальних інтересів. Рішення про оголошення страйку. Керівництво страйком. Визнання страйку незаконним. Наслідки участі працівників у страйку.

Відповідальність за порушення законодавства про працю, умов колективних договорів (угод), що призвели до виникнення колективного трудового спору. Відповідальність за організацію страйку, визнаного судом незаконним.

Рекомендовані джерела: основні [1; 8; 10-17], додаткові [6; 7; 15; 16; 29].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1		Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	9	9	6	6
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	8	8	8	8
4	Робота на практичному занятті	10	8	80	8	80
5	Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
	Разом	-	-	185		171
	Максимальна кількість балів:	356				
	Розрахунок коефіцієнта:	0,168				
	Проміжний бал	60				
	Екзамен	40				
	Підсумковий бал	100				

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий Модуль 1		Змістовий Модуль 2	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	3	3	1	1
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
3	Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1
4	Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10
5	Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
	Разом	-	-	30		28
	Максимальна кількість балів:	58				
	Розрахунок коефіцієнта:	1,03				
	Проміжний бал	60				
	Екзамен	40				
	Підсумковий бал	100				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права.

1. Правові проблеми удосконалення трудового законодавства.
2. Проблеми загальної та спеціальної частини трудового права.
3. Історія розвитку та становлення трудового права.
4. Сучасний стан та тенденції розвитку трудового права.
5. Роль науки трудового права в контексті розбудови громадянського суспільства.
6. Єдність і диференціація трудового права.
7. Система та розвиток науки трудового права.

Тема 2. Джерела трудового права

1. Критерії диференціації норм трудового законодавства.
2. Підзаконні нормативні акти, їх характеристика.
3. Дія законів і інших нормативно-правових актів у часі, просторі та за колом осіб.
4. Значення судової практики в застосуванні норм трудового права.
5. Проблема адаптації трудового законодавства до актів Європейського Союзу.
6. Проблеми систематизації трудового законодавства.
7. Поняття і значення основних принципів трудового права.
8. Загальна характеристика та класифікація принципів трудового права.
9. Принципи правового регулювання індивідуальних трудових відносин.

Тема 3. Суб'єкти трудового права.

1. Індивідуальні трудові відносини.
2. Колективні трудові відносини.
3. Складні юридичні склади у трудових правовідносинах.
4. Співвідношення понять «суб'єкт трудового права» і «суб'єкт трудового правовідношення».
5. Правовий статус іноземців у трудових правовідносинах.

Тема 4. Поняття, зміст та сторони трудового договору

1. Укладення трудового договору (контракту) при вступі громадян на державну службу.
2. Трудовий договір чи найм: проблеми праворозуміння.
3. Реформування трудового законодавства в частині укладення трудового договору.
4. Юридичні та соціальні аспекти сутності трудового договору у сучасних умовах.
5. Функції трудового договору.
6. Перевірка ділових якостей працівника при прийомі на роботу: проблеми правового забезпечення.

Тема 5. Види трудових договорів. Зміна умов трудового договору

1. Контракт в органах внутрішніх справ України.
2. Види трудових договорів в країнах Європейського Союзу.
3. Особливості укладення трудового договору з іноземцем.
4. Надомні працівники: робота без робочого місця.
5. Сумісництво як складовий елемент сучасного трудового правовідношення: його стан та перспективи розвитку.
6. Співвідношення понять переведення та переміщення на іншу роботу.
7. Тимчасове переведення на іншу роботу в разі простою.
8. Захист інтересів працівника при переміщенні на інше робоче місце.

9. Атестація працівників. Порядок проведення атестації і її правові наслідки.

Тема 6. Підстави припинення трудового договору

1. Теоретичні підходи до визначення поняття «припинення трудового договору».
2. Особливості припинення службово-трудова правовідносин із державними службовцями.
3. Юридичні гарантії права на працю при припиненні трудових правовідносин.
4. Теоретико-правові аспекти розірвання трудового договору з неповнолітнім працівником.
5. Фактори диференціації підстав припинення трудових відносин.

Тема 7. Розірвання трудового договору

1. Відставка як особлива форма припинення трудових правовідносин.
2. Роль третіх осіб у припиненні трудових відносин.
3. Проблеми припинення трудового договору за обставинами, що не залежать від волі його сторін.
4. Проблема збереження трудових правовідносин при реорганізації виробництва.
5. Судова практика розірвання трудового договору за прогул.
6. Особливості звільнення державних службовців.
7. Особливості звільнення педагогічного працівника у зв'язку зі скоєнням ним аморального проступку.

Тема 8. Робочий час і час відпочинку

1. Правове регулювання робочого часу молоді в конвенціях МОП.
2. Правове регулювання неповного робочого часу в конвенціях МОП.
3. Робочий час, його склад та види у контексті аналізу положень проекту Трудового кодексу України.
4. Теоретичні аспекти поняття робочого часу.
5. Ненормований робочий день як спеціальний режим робочого часу.
6. Особливості надання відпусток працівникам із сімейними обов'язками.
7. Правове регулювання часу відпочинку в міжнародно-правових актах.
8. Порядок надання та використання перерв для відпочинку і харчування.
9. Сучасний стан реалізації права на відпочинок в Україні.
10. Актуальні питання надання та оплати навчальних відпусток.

Тема 9. Оплата праці.

1. Правові проблеми структури та змісту інституту заробітної плати.
2. Міжнародний досвід локального правового регулювання оплати праці.
3. Зміст державного регулювання оплати праці на сучасному етапі та напрямки його подальшого розвитку.
4. Гарантії з оплати праці: проблеми визначення та реалізації.
5. Індивідуально-договірне регулювання оплати праці в бюджетній сфері.
6. Пріоритетні задачі правового регулювання оплати праці в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Тема 10. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.

1. Поняття зайнятості населення.
2. Державна служба зайнятості, її структура і повноваження.
3. Поняття працевлаштування, його правові форми.
4. Поняття безробітного і його правове становище.

Тема 11. Дисципліна праці

1. Поняття трудової дисципліни.
2. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
3. Поняття заохочення за успіхи в роботі.

4. Підстави заохочення. Види заохочення.
5. Порядок застосування заохочень.
6. Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників
7. Дисциплінарні стягнення та їх види.
8. Інші заходи правового впливу, що застосовуються до правопорушників дисципліни

Тема 12. Матеріальна відповідальність.

1. Поняття і загальна характеристика матеріальної відповідальності, її відмінність від цивільно-правової відповідальності.
2. Підстава та умови матеріальної відповідальності.
3. Види матеріальної відповідальності працівників.
4. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність працівників.
5. Визначення розміру шкоди та порядок її відшкодування.
6. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові.
7. Відшкодування моральної шкоди.

Тема 13. Трудові спори.

1. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів.
2. Причини виникнення трудових спорів.
3. Органи, що розглядають трудові спори.
4. Індивідуальні трудові спори. КТС: порядок створення, компетенція.
5. Розгляд індивідуальних трудових спорів в місцевих судах.
6. Поняття і види строків з розгляду трудових спорів.

Тема 14. Колективні договори і угоди.

1. Поняття та зміст соціального партнерства.
2. Поняття і сторони колективних договорів і угод.
3. Порядок укладення колективного договору.
4. Зміст колективного договору.
5. Реалізація колективного договору.
6. Контроль за виконанням колективного договору та відповідальність сторін.

Тема 15. Вирішення колективних трудових спорів.

1. Колективні трудові спори.
2. Органи з вирішення колективних трудових спорів.
3. Порядок прийняття рішення щодо колективного спору.
4. Право на страйк.

Завдання:

1. Започаткувати тематичний словник з термінологією із трудового права.
2. Написати доповідь на тему «Особливості сучасного розвитку трудового права».
3. Письмово пояснити та навести приклад, у чому полягає сутність колективної угоди.
4. Наведіть приклади різних класифікацій джерел трудового права.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу,

	та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Трудове право» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни «Трудове право» здійснюється у формі екзамену – письмово. Максимальна кількість балів за екзамен - 40 балів.

Критерії оцінювання екзамену:

Кількість балів	Значення оцінки
37-40 балів	Допущено не більше 2 незначних помилок у питаннях. Відповіді повні. Студент вільно володіє теоретичним матеріалом та аналізує завдання на високому рівні.
36-26 балів	Допущено не більше 5 незначних помилок у завданнях. Відповіді повні, з незначними неточностями. Студент володіє теоретичним матеріалом та аналізує (охарактеризовує) питання на достатньому рівні.
25-15 балів	Допущено не більше 8 незначних помилок у завданнях. Відповіді з суттєвими неточностями. Студент володіє теоретичним матеріалом та аналізує (охарактеризовує) питання на низькому рівні.
14-1 балів	Допущено більше 8 помилок у завданнях. Відповіді з суттєвими неточностями. Студент не володіє теоретичним матеріалом та аналізує (охарактеризовує) питання на низькому рівні.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття праці та права на працю.
2. Поняття та предмет трудового права.
3. Методи трудового права.
4. Система трудового права. Система трудового законодавства.
5. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права. Дія нормативних актів про працю.
6. Поняття трудових правовідносин, його особливості.
7. Суб'єкти трудових правовідносин.
8. Зміст трудових правовідносин, основні права та обов'язки їх суб'єктів.
9. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин.
10. Поняття та принципи міжнародно-правового регулювання праці.
11. Суб'єкти міжнародно-правового регулювання праці.
12. Джерела міжнародного регулювання праці.
13. Міжнародно-правовий захист прав людини у сфері праці.
14. Поняття зайнятості. Форми зайнятості.
15. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування.
16. Правовий статус безробітного.
17. Поняття та види працевлаштування.
18. Правова організація працевлаштування.
19. Поняття та значення трудового договору.
20. Сторони трудового договору.
21. Зміст трудового договору.
22. Поняття трудової функції і місця роботи.
23. Порядок укладання трудового договору.
24. Форма трудового договору.
25. Випробування при прийнятті на роботу.
26. Види трудових договорів.
27. Особливості окремих видів трудових договорів.
28. Контракт як різновид трудового договору. Зміст контракту.
29. Поняття переведення на іншу роботу.
30. Зміна істотних умов праці. Підстави і порядок зміни істотних умов праці.
31. Атестація працівників.
32. Підстави припинення трудового договору.

33. Правове регулювання відсторонення працівника від роботи.
34. Порядок звільнення з роботи.
35. Поняття робочого часу і значення його правового регулювання.
36. Види робочого часу.
37. Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки.
38. Поняття і види часу відпочинку.
39. Поняття і види відпусток. Порядок надання відпусток.
40. Поняття заробітної плати. Структура заробітної плати.
41. Методи регулювання заробітної плати.
42. Організація оплати праці на підприємствах.
43. Система заробітної плати та її види.
44. Форми матеріального стимулювання праці: премії, винагороди, надбавки, доплати.
45. Строки і порядок виплати заробітної плати. Порядок обчислення середньої зарплати.
46. Поняття охорони праці та її значення.
47. Організація охорони праці на виробництві.
48. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
49. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.
50. Охорона праці жінок. Охорона праці неповнолітніх. Охорона праці осіб із зниженою працездатністю.
51. Управління охороною праці.
52. Поняття трудової дисципліни.
53. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку.
54. Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави заохочення. Види заохочення. Порядок застосування заохочень.
55. Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників.
56. Дисциплінарні стягнення та їх види.
57. Інші заходи правового впливу, що застосовуються до правопорушників дисципліни.
58. Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору.
59. Мета і значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.
60. Загальні засади й умови матеріальної відповідальності працівників. Підстави матеріальної відповідальності.
61. Види матеріальної відповідальності.
62. Страхові виплати.
63. Організація та форми професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації.
64. Права й обов'язки роботодавця щодо підготовки і перепідготовки кадрів.
65. Право працівника на професійне навчання і підвищення кваліфікації.
66. Особливості організації професійного навчання педагогічних працівників.
67. Поняття і види трудових спорів.
68. Класифікація трудових спорів.
69. Причини виникнення трудових спорів.
70. Органи, що розглядають трудові спори.
71. Індивідуальні трудові спори.
72. КТС: порядок створення, компетенція.
73. Розгляд індивідуальних трудових спорів в місцевих судах. Поняття і види строків з розгляду трудових спорів.
74. Поняття і сторони колективного договору, угоди.
75. Порядок укладення колективного договору.
76. Зміст колективного договору.
77. Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов.
78. Колективні трудові спори.
79. Органи з вирішення колективних трудових спорів.

80. Порядок прийняття рішення щодо колективного спору.
81. Право на страйк.
82. Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження.
83. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю.
84. Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.
85. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю.
86. Юридична відповідальність за порушення законодавства про працю.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом 120: год., із них: лекції – 30 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 16 год.,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО (185 б)				Змістовий модуль II. КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО (171 б)		
Лекції (бали)	T1 1бал T2 1бал	T3 1бал T4 1бал	T5 1бал T6 1бал	T7 1бал T8 1бал T91бал	T10 1бал T11 1бал T12 1бал	T13 1бал T14 1бал T15 1бал	
Семінарські заняття (теми, бали)		C 1 1-11 балів	C 2 1-11 балів	C 3 1-11 балів	C4 1-11 балів	C 5 1-11 балів	C 6 1-11 балів
Практичні заняття (теми, бали)		ПР 1 1-11 балів	ПР 2 1-11 балів	ПР 3 1-11 балів	ПР 4 1-11 балів	ПР 5 1-11 балів	ПР 6 1-11 балів
Модульні КР	25 балів 25 балів				25 балів 25 балів		
СР (бали)	5 балів				5 балів		
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен (40 балів)						

для заочної форми навчання

Разом 120: год., із них: лекції – 8 год., семінарські заняття – 4 год., практичні заняття – 4 год.,
самостійна робота – 104 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО (30 б)				Змістовий модуль II. КОЛЕКТИВНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО (28 б)		
Лекції (бали)	T1 1бал	T51бал	T6 1бал		T13 1бал		
Семінарські заняття (теми, бали)				C 1 1-11 балів		C 2 1-11 балів	
Практичні заняття (теми, бали)				Пр 1 1-11 балів			Пр 2 1-11 балів
СР (бали)	5 балів				5 балів		
Підсумковий контроль (вид, бали)	Екзамен (40 балів)						

8. Рекомендовані джерела

Нормативно-правові:

1. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Ст. 375.
2. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 2. – Ст. 4.
3. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 24. – Ст. 243.
4. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 36.
5. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22 червня 2013 р. № 5026-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 22, ст.216.
6. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.
7. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (в ред. Закону України від 21.11.2002 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 49, ст.668.
8. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3 березня 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.
9. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
10. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 10 грудня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28 – Ст. 255.

Базові:

1. Практикум з трудового права України: навч.-метод. посіб. / П. О. Ізуйта, О. А. Ізуйта. - Київ : Україна, 2020. - 262 с.
2. Трудове право: навч.-метод. посіб. для самост. підгот. студентів до практ. занять : напрям підгот. 081 "Право" / Л. О. Остапенко, Н. П. Павлів-Самоїл, Х. М. Маркович ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Навч.-наук. ін-т права та психології. - Львів : Растр-7, 2019. - 133 с.
3. Трудове право України: підручник / [С. М. Бортник та ін.] ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2019. - 407 с.
4. Теоретичні засади трудового права України: підручник / [В. Л. Костюк та ін. ; заг. ред.: В. Л. Костюк, М. І. Іншин] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Нац. ун-т "Остроз. акад.", Навч.-наук. ін-т права ім. І. Малиновського. - Київ : Людмила, 2019. - 451, [1] с.
5. Трудове право: підручник / [О. М. Ярошенко та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України О. М. Ярошенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 3-тє вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2019. – 541 с.
6. Трудове право України: навч. посіб. / Костюченко О. Є. ; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДВС України, 2018. - 318 с.
7. Порівняльне трудове право: підручник / А. Л. Федорова ; Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. - Одеса : Фенікс, 2018. - 350 с.
8. Трудове право Європейського Союзу: монографія / О. М. Рим. - Львів : Галич-Прес, 2020. - 596 с.

Додаткові:

1. Про трудові книжки працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1993 року № 301 // Зібрання постанов КМ України. - 1993. -№ 10. - Ст. 197.
2. Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ, організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 квітня 1993 р. № 245.

3. Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій: Затверджене наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України від 28 червня 1993 р. №43.
4. Про затвердження Переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2001 № 163 //Офіційний вісник України 2001 р., № 9, стор. 36, стаття 352.
5. Інструкція про порядок ведення трудових книжок на підприємствах, в установах і організаціях: Затверджена наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29 липня 1993 р. № 58 (зі змін, і доп.).
6. Про затвердження Переліку робіт, при виконанні яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, умови її застосування і Типового договору про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність: Наказ Міністерства праці України від 12 травня 1996 року N 43.
7. Трудове право України : підручник / С. М. Прилипка [та ін.]. - 5-те вид., допов. - Х.: Право, 2014. - 760 с.
8. Трудове право України: академічний курс : підручник / В. Я. Бурак, З. Я. Козак ; ред. П. Д. Пилипенко ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. - 5-те вид., перероб. та доп. - К. : Ін Юре, 2014. - 552 с.
9. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження [Текст] : Монографія / С. М. Прилипка [та ін.] ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого", Наук.-дослід. ін-т прав. забезпечення інновац. розвитку . - Х. : Юрайт, 2013. - 288 с.
10. Бурак Володимир Ярославович. Правові засади захисту трудових прав працівників [Текст] : навчальний посібник / В. Я. Бурак; рец.: Р. І. Кондратьєв, Т. З. Гарасимів. - К. : Істина, 2013. - 186 с.
11. Дараганова Н.В. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів в суді: теоретичні та практичні аспекти. / Н.В. Дараганова // Юридична наука. – 2012. – № 4. – С. 87 – 95.
12. Дмитренко Ю.П. Спеціальна дисциплінарна відповідальність окремих суб'єктів трудових правовідносин та їх правові гарантії / Ю.П. Дмитренко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2008. – № 11 – 12. – С.
13. Ісаєв Ю.В. Спеціальні підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05 - трудове право; право соціального забезпечення / Ю.В. Ісаєв // Київський національний у-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2012. – 20 с.
14. Козуб І. Конституційне право на працю осіб зі зниженою працездатністю / І. Козуб // Юридична Україна. – 2009. – № 5. – С. 77 – 83.
15. Козик А.Л., Томашевский К.Л., Волк Е.А. Международное и национальное трудовое право (проблемы взаимодействия): Монография. – Мн.: Амалфея, 2012. - С. 259.
16. Лежнева Т.М. Санкції в трудовому праві. Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05 - трудове право; право соціального забезпечення / Т.М. Лежнева // Київський національний у-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2012. – 20 с.
17. Назаров Д. Гармонізація трудового законодавства з питань оплати праці молоді / Д. Назаров // Юридична Україна. – 2008. – № 9. – С. 59 – 63.
18. Науково-практичний коментар законодавства України про працю /14-вид., допов. та переробл. - К., Алерта; ЦУЛ, 2011 – 672 с.
19. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / В.Г. Ротань, І.В. Зуб, Б.С. Стичинський. – [8-е вид., доп. і перероб.]. – К.: А.С.К., 2008. – 944 с.
20. Панасюк О.Т. Контроль та нагляд як функція трудового права / О.Т. Панасюк // Право України. – 2007. – № 2. – С. 108–112.
21. Парпан Т.В. Співвідношення понять: «зміна умов трудового договору» та «переведення на іншу роботу» / Т.В. Парпан // Порівняльно-аналітичне право. – 2014 р. № 1. – с. 118 – 121.
22. Проект Трудового кодексу України № 1108 від 04.12.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://gska2.rada.gov.ua>.

23. Сільченко С.О. Строковий трудовий договір за законодавством України: поняття, види, умови укладення, зміни та припинення / С.О. Сільченко. – Х.: Золоті сторінки, 2005. – 204с.
24. Тищенко О.В. До питання щодо правового змісту поняття «колективний договір» / О.В. Тищенко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2009. – № 4-5 (90-91). – С. 126– 130
25. Хуторян Н. Проблеми правового регулювання відпусток у проєкті Трудового кодексу України / Н. Хуторян // Право України. – 2009. – № 3. – С.35 – 40.
26. Цесарський Ф.А. Проблеми дискримінації при укладенні трудових договорів та шляхи її усунення. / Ф.А. Цесарський // Держава і право. Випуск 57, 2012 р. - С. 312 – 317.
27. Чанишева Г. Поняття соціального діалогу в сфері праці: концептуальні підходи. / Г. Чанишева // Юридичний вісник. – 2012. - № 3. – С. 83 – 88.
28. Чанишева Г. Колективні трудові відносини за проєктом Трудового кодексу України / Г. Чанишева // Право України. – 2009. – № 3. – С.28 – 34.
29. Шамшина І.І., Юрченко А.А. Щодо вдосконалення правового регулювання часу відпочинку в Україні. / І.І. Шамшина, А.А. Юрченко // Форум права. – 2013. - № 1. – с. 1178 – 1182.
30. Щотова Ю.М. Правове регулювання працевлаштування молоді в Україні: [монографія] / Ю.М. Щотова. – К.: АПСВ, 2007. – 192 с.
31. Форманюк Вікторія Василівна. Правові засоби забезпечення трудової дисципліни [Текст]: монографія / В. В. Форманюк ; Національний університет "Одеська юридична академія". - Одеса: Фенікс, 2012. - 182 с.
32. Ясинок М.М., Запара С.І. Система вирішення трудових спорів в Україні та шляхи її подальшого розвитку. / М. М. Ясинок, С.І. Запара // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2013. - № 1(8). – С. 1 – 5.

9. Додаткові ресурси

1. Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua – Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Законодавство України.
2. Режим доступу: www.pravoua.com.ua – журнал «Право України».
3. Режим доступу: www.liga.net - "Ліга", система. інформаційно-правового забезпечення.

